

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik İçin

istanbul Gelişim Üniversitesi

Bölüm Adı

Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Dersin Adı

Halk Sağlığı Hemşireliği HEY- 402

Dersin Haftası: 4. Hafta

Dersin Öğr. Gör. Adı: **Öğr. Gör. A. Mücella SOYDAN**

E-Posta:

amsoydan@gelisim.edu.tr

Telefon: 212 422 70 00 D: 400

DERS BİLGİLERİ

Ders Günü ve Saati

18 Mart 2021 Perşembe 08:30-12:30

Dersin Kredisi

9 Kredi

GBS Linki

<https://sbyo.gelisim.edu.tr/bolum/hemsirelik-51/mufredat>

Görüşme Gün ve Saatleri

18 Mart 2021 Perşembe – 13:00 -14:00

Dersin Öğretim Üyesinin Konumu

B Blok SBYO

Geçen Ders Hakkında

Sağlığı Koruma Düzeyleri:

1. Birincil Koruma,
2. İkincil Koruma,
3. Üçüncül Koruma

olarak üç aşamada ele alınır.

Geçen Ders Hakkında

Birincil Koruma

Sağlıklı kişilerde hastalık risklerini azaltmaya yönelik müdahalelerdir.

Hastalıkların risk ve nedensel etmenlerini kontrol ederek hastalık başlamadan ve oluşmadan önce önlemeyi amaçlar, sağlık eğitimi ve sağlıklı davranışların geliştirilmesini kapsar.

Geçen Ders Hakkında

Birincil Koruma

Sağlık Gücünün Yükseltilmesi:– Kişisel korunma önlemlerinin alınması ve günlük yaşam koşullarının düzenlenmesi – Vücut bakımı– Fiziksel etkinlik– Aile planlaması– Düzenli yaşama ve uyku- Streslerle başa çıkma vd..

Özgül Koruma: Sağlığı olumsuz yönde etkileyebilecek herhangi bir etkenin kişiyi etkilemesinden önce alınan özel koruyucu önlemlerin tümünü kapsar.

– Aşılama– Hastalıklardan ilaçla koruma (kemoprofilaksi)– Hastalıklardan bağışık serumla koruma (seroproflaksi)– Yeterince alınmayan besin maddelerini sağlama

Geçen Ders Hakkında

İkincil Koruma

Hastalıkları olan kişilerde kaçınılabılır morbiditeyi önlemeye yönelik müdahalelerdir.
Hastalıkların **erkenden tanısının** konulması, **tedavi** edilmesi ve ciddi sonuçlarının azaltılmasıdır.
Ciddi ilerlemeler önlenir, en aza indirilir ya da yavaşlatılır.

Erken dönemde tanınabilen ve etkili bir tedavisi olan hastalıklar için uygundur.

Örneğin, kanserde ve tüberkülozda olguların bir kısmına, ancak erken tanı ve tedavi ile müdahale edilebilir.
Bu biçimde ya hastalık tamamen ortadan kaldırılır ya da daha ağır sonuçlara doğru gelişmesi önlenir.

Geçen Ders Hakkında

İkincil Koruma

Erken tanı uygulamasındaki yöntemler;

Toplumdaki bireylerin eğitimini sağlamak
(sağlık kuruluşuna başvuru süresinin kısaltılmasını sağlar),

Periyodik muayene ve

Kitle taramaları

olarak yapılır.

Geçen Ders Hakkında

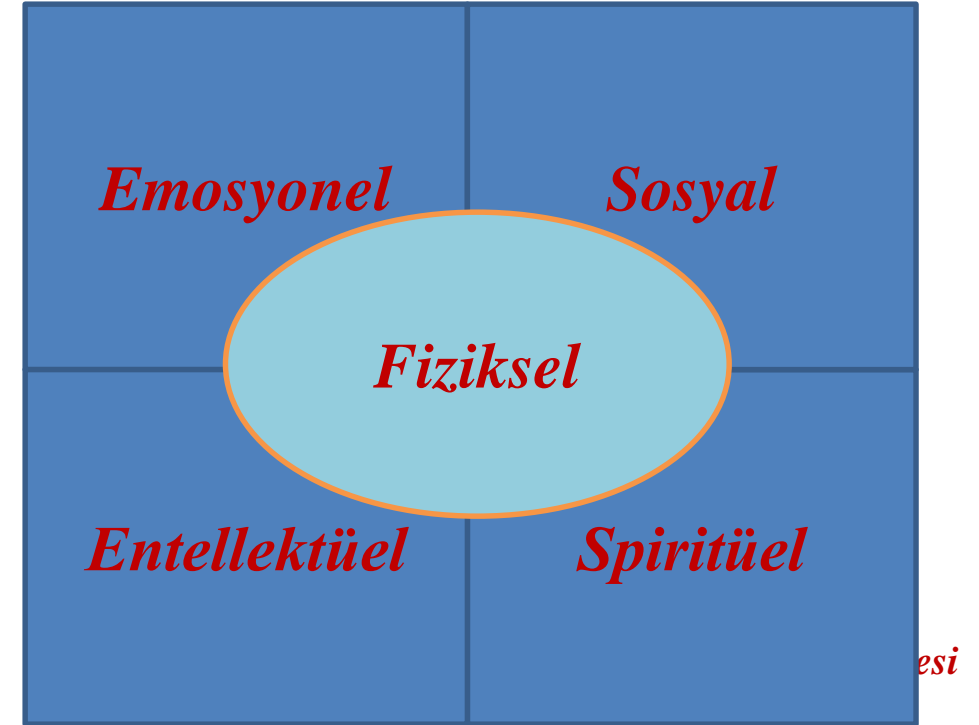
Üçüncül Koruma

Önceden oluşan hastalığın ilerlemesinin ve komplikasyonlarının önlenmesi, Olası Rekürrens* ya da relapsların** önlenmesi ya da azaltılmasıdır. Hastalığın oluşturduğu sakatlıkların ya da acının azaltılmasıdır.

Özellikle kronik hastalıklarda ilerlemenin önlenmesine çalışılır. Yaşamın kalitesinin arttırılması sağlanır.

*Nüks eden, tekrar görülen,**Nüksetme, yeniden hastalanma.

1. Fiziksel alanda;
 - egzersiz,
 - beslenme,
 - tıbbi öz bakım,
 - madde kötüye kullanım kontrolü,
2. Emosyonel alanda;
 - duygusal kriz bakımı,
 - stres yönetimi,
3. Sosyal alanda;
 - toplumlar, aileler, arkadaşlar,
4. Entelektüel alanda;
 - eğitim, başarı, kariyer gelişimi
5. Spiritüel alanda;
 - sevgi, umut, yardımseverlik kavramları yer almaktadır.

esi

Yıl	Bildirge	Konu
1978	Alma Ata Bildirgesi	Temel sağlık hizmetlerinin önceliği vurgulanmıştır.
1981	Lizbon Bildirgesi	Hasta hakları üzerinde durulmuştur.
1986	Ottowa Bildirgesi	Sağlık hizmetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan sorumlulukların sadece sağlık sektörüne yüklenemeyeceği ve bu konuda ortaya çıkan ihtiyaçlar konusunda diğer sektörlerin de sorumlu olduğu kabul edilmiştir.
1988	Adelaide Tavsiyeleri	Sağlıklı toplum ve halk stratejilerinin oluşturulması benimsenmiştir
1994	Amsterdam Bildirgesi	Sağlık bakımında insan haklarının önemi ve değerleri; bilgilendirmenin önemi, mahremiyet ve özel hayata karşı saygının tesisi gibi ilkeler kabul edilmiştir.
1994	Kopenhag Bildirgesi	Sağlık hizmetlerinin <u>geleceğinin şekillendirilmesi</u> üzerinde durulmuştur.
1995	Bali Bildirgesi	İntihar girişimi, dini temsilcilerin ruhi ve moral desteği konusu ve sağlık eğitimi görme hakkı ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

1996	Ljubljana Bildirgesi	Sağlığın finansman kaynaklarının oluşturulması ve kaliteye önem verilmesi öncelikli konu olarak belirlenmiştir.
1997	Cakarta Deklarasyonu	21. Yüzyılda Sağlığı Geliştirme eylem planları geliştirilmiş ve bu kapsamda sağlık önceliklerine yer verilmiştir.
2000	Mexico City Sağlığı Geliştirme Konferansı	Ülkeler arasında ve ülkelerde de bölgeler arasında eşitsizliği gidermenin gerekliliğine odaklanılmıştır.
2001	Dubrovnik Sözleşmesi	Bölgesel anlamda sağlık hedefleri belirlenmiş, sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik ve sunum konusunda temel ilkeler belirlenmiştir.
2005	Bangkok Sağlığı Geliştirme Bildirgesi	Küreselleşmiş bir dünyada sağlığın belirleyicilerini saptamak için gerekli eylem ve öneriler tanımlanmıştır.

Geçen Ders Hakkında

Sağlık ve hastalık davranışında bir çok faktör etkili olmaktadır*:

- Kötü yemek alışkanlıkları,
- Egzersiz yapmama veya yetersiz yapma,
- Stress,
- Bireysel Alışkanlıklar,
- Tinsellik
- Olumlu Olmayan Kişiler Arası İlişkiler,
- Sağlık Sorumluluğu ,Yeterli Uyumama... gibi.

** Hemşireler sağlık ve hastalık davranışında olumsuz olan bu faktörlerin olumlu yaşam değişikliklerine dönüşmesi ve bu davranışların kazanılmasında rehber rolü oynamaktadır.*

Geçen Ders Hakkında

Sağlık Sorumluluğu

Bireyin sağlığına ilişkin alabileceği sorumluluk düzeyi:

- Vücudunu ve kendini tanıması, sağlığı ile ilgili değişiklikler olduğunda bir hekime veya sağlık kuruluşuna müracaat etmesi,
- Düzenli aralıklarla tıbbi tetkikler yaptırması, tıbbi kontrollerin sıklığına ve düzenine özen göstermesi,
- Sağlıkla ilgili konularda kendini yenilemesi,

Geçen Ders Hakkında

Sağlık Sorumluluğu

Bireyin sağlığına ilişkin alabileceği sorumluluk düzeyi:

- Sağlıkla ilgili yayınları takip etmesi,
- Sağlığını izlemesi, iyiliğini hissetmesi,
- Sağlıkla ilgili değişiklikler olduğunda gerekli önlemleri alması ile belirlenir.

Geçen Ders Hakkında

Sağlığın Geliştirilmesinde Sağlık Çalışanlarının Rolü

Sağlık çalışanları,
mesleki sorumlulukları ve sosyal rolleri gereği
sürdükleri yaşam biçimleri ile
rol modeli olma ve
sağlık eğitimi yönünden
hizmet verdikleri grubu **etkileme**
özelliğine sahiptir.

Haftalık Akış

4. Konu: Toplumu Tanıma, Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

- Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemenin Farklı Düzeyleri
- Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemede Taraflar
- Toplumu Tanımanın Amaçları
- Toplum Sağlığı Hemşiresinin İşbirliği Yapması Gereken, Topluma Hizmet Veren Kişi, Kurum ve Kuruluşlar
- Sağlık Personelinin Toplumu Tanıma Kriterleri
- Toplumu Tanılamada Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılması
- Hemşirelik Girişimleri

Haftalık Öğrenim Kazanımları

4. Konu: Toplum Tanıma, Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

- Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemenin Farklı Düzeylerini Bilir
- Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemede Tarafları Bilir ve Açıklar
- Toplum Tanımanın Amaçları Bilir ve Sıralar
- Toplum Sağlığı Hemşiresinin İşbirliği Yapması Gereken, Topluma Hizmet Veren Kişi, Kurum ve Kuruluşlar Bilir ve Sıralar
- Sağlık Personelinin Toplum Tanıma Kriterlerini Açıklar
- Toplum Tanılamada Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılmasını Bilir ve Açıklar
- Hemşirelik Girişimlerini Bilir, Sıralar, Açıklar

Toplum Tanıma

Kişilerin ya da toplumun sağlık ihtiyaçlarını belirleyebilmede,
sağlık hizmetlerini
istenen hedefe çabuk ve ekonomik yoldan ulaştırabilmedeki başarı,

toplumun;

- kaynaklarının,
- geleneklerinin

tanınmasıyla ilgilidir.

Toplumu Tanıma

Toplumu tanıma çalışmaları ile elde edilecek bilgilerle **sağlık sorunlarındaki öncelikler** belirlenerek bunların sıralanması sağlanır.

Hizmet verilecek gruplar için **hedef kitle** terimi kullanılır.

Toplum Tanıma

Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemenin Farklı Düzeyleri Bulunmaktadır :

1. Düzey: Tüm ülke dikkate alınmaktadır.

2. Düzey: Sağlık bakım bütçesinden **farklı coğrafik bölgelere** ve hizmet alanlarına ayrılacak kaynaklarla ilgili tercih kararlarını içeren kararlar yer almaktadır.

Toplumu Tanıma

Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemenin Farklı Düzeyleri Bulunmaktadır :

3. Düzey: Kaynakların hizmet alanları içindeki tedavi şekillerine göre tahsis edilmesi ile ilgili olarak alınan kararlar bulunmaktadır.

Örneğin, kalp nakline karşılık açık kalp ameliyatına öncelik verilmesi gibi.

Tedavinin acil olarak yapılmasının gerektiği durumlarda, hangi hastanın ilk olarak tedavi edilmesi gerektiği konusunda alınacak kararlar da bu düzeye örnek olarak verilebilir.

Toplumu Tanıma

Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemenin Farklı Düzeyleri Bulunmaktadır :

4. Düzey: Her bir hasta için, özellikle yeni ve pahalı yöntemler söz konusu olduğunda, bir tedavinin sağlanıp sağlanmayacağı ve sağlanacaksa ne kadar süre içinde verileceği hakkındaki önceliklerin belirlenmesi gerekir.

Tedavisine karar verilen hastaya ne kadar harcama yapılacağına da karar verilir.

Toplum Tanıma

Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemede Taraflar:

- Hükümet
- Sağlık Hizmeti Sunucuları
- Halk
- Hastalar

Toplum Tanıma

Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinde Makro Düzeyde Karar Verme ve Politika Geliştirme Sürecinde Rol Alanlar;

- ✓ politikacılar (milletvekilleri),
- ✓ bürokratlar,
- ✓ üst düzey yöneticiler ve
- ✓ sivil toplum örgütleri yöneticileri

Toplumu Tanıma

Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinde Makro Düzeyde Karar Verme ve Politika Geliştirme Sürecinde Rol Alanlar;

- ✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)
- ✓ Sağlık, Aile Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üye milletvekilleri,
- ✓ Sağlık Bakanlığı,
- ✓ Devlet Planlama Teşkilatı (DPT),
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- ✓ Maliye Bakanlığı

başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarındaki sağlık politikası ve sağlık hizmetleri ile ilgili bürokratlar ve üst düzey yöneticileri ile

- ✓ Sağlıkla ilgili sivil toplum örgütleri yöneticileri

Toplumu Tanıma

Toplumu Tanımanın Amaçları:

1. Toplum **sağlığını etkileyen faktörleri** belirlemek
2. Toplumun **sağlık problemlerini ve olası problemleri doğru ve erken tespit** etmek
3. Toplumun **sağlık ihtiyaçlarını ve önceliklerini** belirlemek
4. Toplumda **sık görülen hastalıkları ve önemini** tespit etmek
5. Toplumda **risk gruplarını*** ve bu grupların **özel problemlerini** tespit etmek,

Toplumu Tanıma

Toplumu Tanımanın Amaçları :

6. Toplumun **tecrübelerinden** faydalanmak
7. Toplumu oluşturan bireyler ile **karşılıklı güven ortamı içinde** iletişim kurabilmek
8. Topluma verilecek **sağlık hizmetleri için yapılacak planların başarılı olmasını** sağlamak
9. Topluma verilecek **sağlık hizmetlerinin adil, kaliteli, verimli ve ucuz** olmasını sağlamak

Toplum Sağlığı Hemşiresinin İşbirliği Yapması Gereken, Topluma Hizmet Veren Diğer Kişi, Kurum Ve Kuruluşlar:

1. Kaymakam*
2. Belediye Başkanı*
3. Öğretmenler*
4. Muhtarlar*
5. İmamlar*
6. Köy ve Mahalle İhtiyar Heyetleri
7. Belediye Meclis Üyeleri
8. İl Genel Meclisi Üyeleri
9. Topluma sözü geçen sivil toplum kuruluşlarının yöneticileri*
10. Sağlıkla ilgili diğer kişiler (veteriner, diş hekimi, eczacı vb.gibi)*
11. Özel Sağlık Kuruluşları (özel hastaneler)
12. Emniyet Güçleri (polisler, askerler)
13. Milli Eğitim Müdürlükleri*
14. Müftülükler*
15. Tarım Müdürlükleri*
16. Bayındırlık Müdürlükleri
17. Karayolları Müdürlükleri
18. Adliyeler*
19. İl Özel idareleri
20. Nüfus Müdürlükleri*
21. Tapu Müdürlükleri

Toplum Tanıma

Sağlık Personelinin Toplum Tanıma Kriterleri:

1. Toplumun **genel yapısı**,
2. **Nüfus özellikleri ve sorunları**,
3. Toplumun **sosyo-kültürel yapısı**,
4. Toplumun mevcut **hizmetleri kullanımı**,
5. Toplumun **sağlık durumu** ve mevcut **risk faktörleri**,
6. Toplumun **sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranış biçimleri**.

Toplumu Tanıma

Toplum sağlığı hemşiresi elde ettiği veriler ışığında toplumun sağlıkla ilgili gereksinimlerini saptar.

Bu gereksinimler;

- ✓ **sağlık ekibi ile birlikte tartişılarak**
- ✓ **önceliklere karar verilmeli,**
- ✓ **tüm sağlık ekibinin katılımı ile**
- ✓ **planlı ve programlı bir biçimde**

karşılanmaya çalışılmalıdır.

Toplum Tanıma

1. Toplumun Genel Yapısı

- Bölgenin **tarihsel** geçmişi,
- Coğrafi** yapısı,
- Bölgenin **iklim** özellikleri,
- Ekonomik** etkinlik ve ekonomik gelişme,
- Bölgenin **ulaşım** olanakları,
- Bölgenin **fiziksel çevre** şartları (evlerin durumu, su kaynakları, çevre sorunları vb.),

- Bölgenin **yerleşim** özellikleri,
- Sosyal** özellikler (sosyal yapı, sosyal yardımlaşma),
- Toplum **liderleri**,
- Toplumun **politik yapısının** incelenmesi ile elde edilir.

Toplum Tanıma

Toplumun büyüklük ve yapısını etkileyen faktörler:

- Doğumlar,
- Ölümler,
- İç ve dış göçler,
- Evlenmeler ve boşanmalardır.

- Doğumlar ve ölümler; nüfus sayısını,
- İç ve dış göçler; hem nüfus sayısını hem de nüfus yapısını,
- Evlilik ve boşanmalar; nüfusun medeni durumunu, doğumların azalması ya da artması olaylarını etkiler.

Toplum Tanıma

2.1. Toplumun Nüfus Özellikleri:

Bir ülkenin veya bölgenin nüfus yapısı ve özellikleri sağlık hizmetlerinin sunumu açısından önemlidir.

Sağlık Hizmetlerini;

1. Planlama,
2. Örgütlenme,
3. Uygulama ve
4. Yeniden düzenleme

aşamalarında **en çok başvurulan veri, bölgenin nüfusu ve nüfus yapısı özellikleridir.**

Toplum Tanıma

Toplumun Nüfus Özellikleri:

1. Nüfus **yoğunluğu**,
2. Nüfusun kırsal/kentsel **dağılımı**,
3. Farklı dinler/ etnik **gruplar**,
4. Toplumda konuşulan **diller**,
5. Toplumun **aile yapısı** ve ortalama aile büyüklüğü,
6. Erişkin nüfusun **eğitim** durumu,
7. Nüfusun **yaş, cinsiyet, meslek ve medeni duruma göre dağılımı**,
8. **Nüfus hareketlerinin** incelenmesi ile elde edilir.

Toplumu Tanıma

2.2.Toplumun Nüfus Sorunları: Nüfus artışı birçok problemi de beraberinde getirmektedir.

1. **İşsizlik** artar.
2. **Kalkınma hızı** düşer.
3. Kişi başına düşen **milli gelir** azalır.
4. **Tüketim** artar, **tasarruf** azalır.
5. İç ve dış **göç** artar.
6. İnsanların **temel ihtiyaçlarının** karşılanması zorlaşır.
7. **Çevre** kirlenmesi artar.
8. **Belediye hizmetleri** zorlaşır.
9. **Çarpık kentleşme** görülür.

Toplum Tanıma

3.Toplumun Sosyo-Kültürel Yapısı

Sosyo-kültürel yapı; insan etkileşimi sonucunda oluşan

normlar,

töreler,

gelenek ve kurallar bütünü ve

bu bütünün insan yaşamı üzerindeki kontrolü sonucunda ortaya çıkan ilişkiler dizgisi olarak tanımlanır.

Toplum Tanıma

3.Toplumun Sosyo-Kültürel Yapısı:

1. Toplumdaki **iş imkânları**,
2. Toplumdaki bireylerin **meslekleri ve gelirleri**,
3. Toplumdaki **dini inanışlar**,
4. Toplumda hâlâ kullanılan **geleneksel tedavi yöntemleri**,
5. Bölgedeki **gelenek ve görenekler** incelenerek belirlenir.

Toplum Tanıma

4. Mevcut Hizmetlerin Kullanım Durumu

Mevcut hizmetlerin kullanım durumlarının belirlenmesi,
verilen hizmetin **yeterliliğini tespit** ederek verilen **hizmetin doğru verilebilmesi**,
kalitesi ve verimliliğini artırabilmek için önemlidir.

Toplum Tanıma

Mevcut Hizmetlerin Kullanım Durumu:

1. Sağlık hizmetlerinin **kullanım sıklığı**,
2. Sağlık kurumlarına **birey ve ailelerin başvuru sıklığı**,
3. Bölgede mevcut olan ve hizmet veren sağlık örgütlerinden diğer sağlık **örgütlerine sevk edilme nedenleri ve sıklığı**,
4. Toplumdaki değişik **grupların** (örneğin, anne, çocuk ve yaşlıların) **sağlık hizmetlerinin kullanmadaki farklılıkları**,

Toplum Tanıma

Mevcut Hizmetlerin Kullanım Durumu:

5. Sosyal yardım hizmetleri, bölgede hizmet veren **gönüllü kuruluşlar** ve bu kuruluşların **sağlık hizmetine yaptığı katkılar**,

6. Bölgede verilmekte olan sağlık hizmetleri, bu hizmetler için alınan ücret, hizmete ulaşabilme durumu, sunulan hizmetin alanı, kapsamı, **kalitesi ve verimlilik** durumu araştırılarak tespit edilir.

Toplum Tanıma

5.1. Toplumda Sağlıkla İlgili Risk Faktörleri:

1. Önemli hastalıklar için bilinen **risk faktörlerinin toplumdaki etkinlik derecesi**
2. Hastalık nedenlerine ilişkin **toplumun bilgisi**
3. Bireylerin **sağlık ve hastalık** durumlarındaki **tutum ve davranışı**
4. **Davranışlardaki** zaman içinde görülen **değişimlerin gözlemlenmesi**

**Toplumdaki sağlıkla ilgili risk faktörlerinin dışında mevcut sağlık ve hastalık durumunun da bilinmesi gereklidir.*

Toplumu Tanıma

5.2. Toplumdaki sağlık ve hastalık durumu:

1. Bölgenin **doğurganlık** durumu,
2. Bölgenin **hastalık** durumu,
Sık görülen hastalıkların görülme hızları,
Bulaşıcı ve sosyal hastalıklar,

Toplum Tanıma

5.2. Toplumdaki sağlık ve hastalık durumu:

3. Ölüm ve ölüm nedenleri

Ölüme en çok neden olan hastalıklar,

Bulaşıcı hastalık kaynaklı ölümler,

Kaba ölüm hızı,

Bebek ölüm hızı,

Ana ölüm hızı

Toplum Tanıma

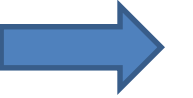
5.2. Toplumdaki sağlık ve hastalık durumu:

4. Bölgenin **beslenme** durumu ve beslenme alışkanlıkları,
5. Çocukların **büyüme ve gelişme** durumları,
6. Bireylerin **sigara ve alkol** alışkanlıkları,
7. Sağlık ve hastalık durumlarında görülen zaman içindeki **değişiklikler** incelenerek belirlenir.

Toplum Tanıma

6. Toplumun Sağlıkla İlgili Bilgi, Tutum ve Davranış Biçimleri:

- Toplumun sağlık hizmeti talebi ve **sunulan sağlık hizmetinden beklentisi**
- Sağlık hizmetlerinin **beklentileri karşılama düzeyi**
- Toplumun **sağlık hizmeti kullanım sıklığı**
- Toplumun sağlık ve hastalık kavramlarına ilişkin **bilgi ve bilinç düzeyi**

Toplum Tanıma

6. Toplumun Sağlıkla İlgili Bilgi, Tutum ve Davranış Biçimleri:

- Bireylerin sağlık ve hastalık durumlarındaki **davranışları ve davranış değişiklikleri**
- Sağlık ve hastalık durumlarında görülen zaman içindeki değişiklikler
- Yapılan **sağlık eğitimlerine toplumun katılım yüzdesi** ve toplumdaki etkinlik yüzdesi
- Toplumun **gelenek ve görenekleri, yaşam biçimleri**

Toplumu Tanıma- Toplumla İletişim

Toplumu Tanımda Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılması

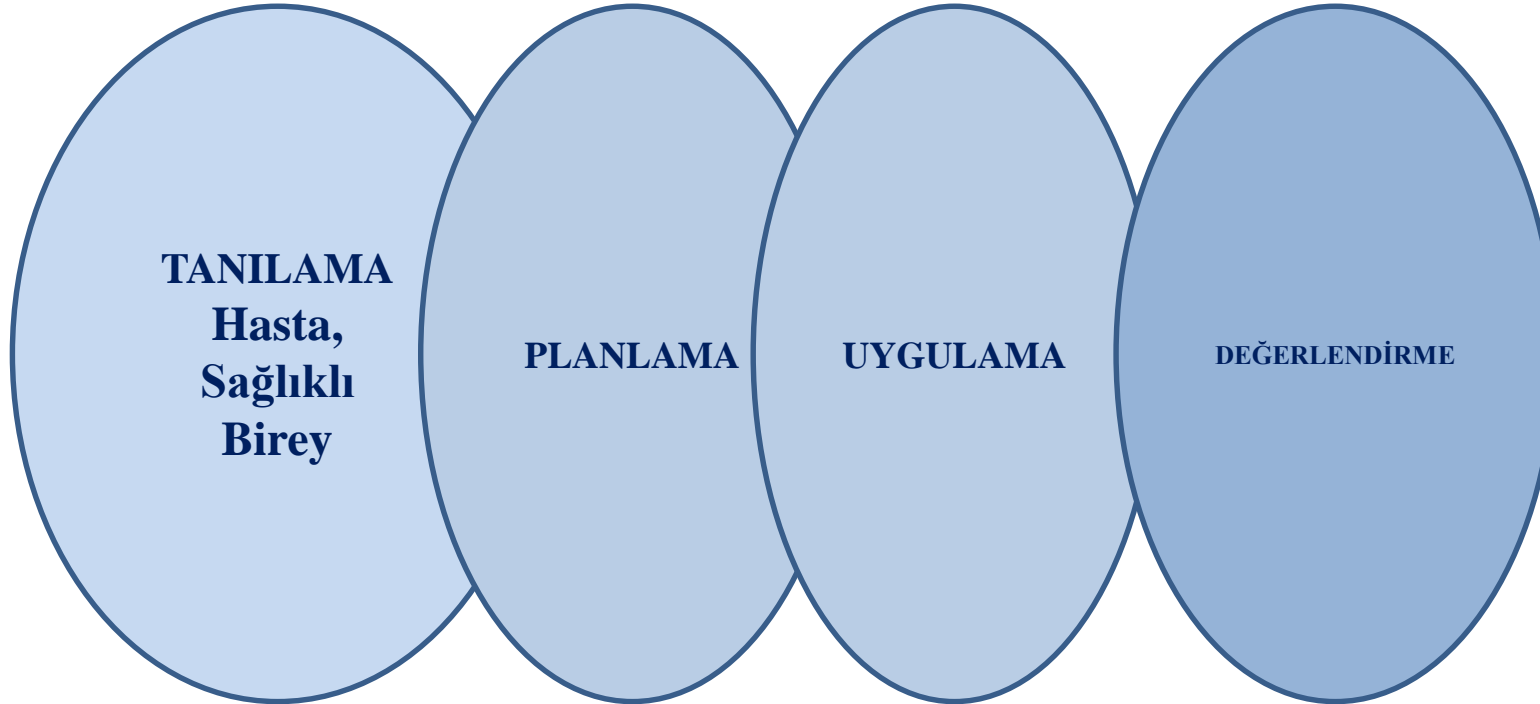
Toplumu tanımda elde edilen bilgiler sağlığın temel amacı doğrultusunda **kişi, aile ve topluma verilecek hizmetler** için kullanılır.

Topluma sunulacak hemşirelik hizmetlerinin planlanmasında ve uygulanmasında sistematik bir problem çözme yöntemi olan **hemşirelik sürecinden** yararlanır.

Hemşirelik Sürecinin Aşamaları

1. Tanılama, 2. Planlama, 3. Uygulama, 4. Değerlendirme.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

**Toplum tanıma aşamasında veri toplamanın önemi büyüktür.
Sağlık personeli veri toplarken farklı yöntemlerden faydalanabilir:**

1. Mevcut rapor, istatistik, kayıtlar
2. Kroki çizme, haritalandırma
3. Kişisel Görüşmeler (toplum liderleri ve halkla)
4. Ev Ziyaretleri
5. Gözlem
6. Grup Görüşmeleri

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Toplum Tanılamada Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılması

Görüşme:

Öncelikle hastanın etkin biçimde katılabileceği, **rahat, sakin ve özellikle mahremiyetin korunabileceği güvenilir bir ortam** hazırlanmalıdır.

Görüşmede hasta ve hemşirenin karşılıklı veya yan yana oturması, iletişimi ve dikkatli bir gözlemi kolaylaştırır.

Ayrıca hasta, kayıt formlarını görebileceğinden kendisinden gizli kayıtlar tutulduğuna dair kuşkulara kapılmaz.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Toplum Tanılamada Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılması

Formlar:

Görüşme ve gözlemle elde edilen bilgilerin kaydedildiği hasta tanılama formu, kurumun işleyiş politikası ve kurallarına uygun, hemşirelik hizmetleri yönetiminin benimseyip kararlaştırdığı, içeriği tam olarak belirlenen formlardır.

Hasta ve hemşirenin daha özgürce davranmasını sağlar, onları kısıtlamaz, zaman kazandırır ancak toplanan bilgi yetersiz olabilir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Toplum Tanılamada Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılması

Gözlem:

Duyu organları aracılığı ile alınan ipuçlarını tanımlayan bir yöntemdir.

Hemşire gözlem yapma yeteneğini geliştirebilmek için tüm duyu organlarını kullanmayı öğrenmelidir.

Görüşme ve diğer yöntemlerle toplanan veriler gözlemlerle daha anlamlı ve verimli bir duruma getirilir.

Bu verim, özellikle gözlemlerle boyunca iletişimin sözel olmayan yönleri ile ilgilenerek sözel ve sözsüz iletişim arasındaki farklılıklar algılanarak elde edilir.

Toplumu Tanıma-Toplumla İletişim

Toplumu Tanılamada Elde Edilen Bilgilerin Değerlendirilmesi ve Toplum Sağlığı Hemşireliğinde Kullanılması

Planlama:

Toplumu tanımada elde edilen bilgiler **belirlenen amaç için hemşirelik yaklaşımlarının adım adım uygulandığı sistematik bir yöntemdir.**

Planlama bir süreci ifade eder ve

- ✓ ne yapılacağıнын,
- ✓ nasıl yapılacağıнын,
- ✓ ne zaman uygulamaya başlanacağıнын,
- ✓ bu çalışmalardan kimin sorumlu olacağıнын
- ✓ belirlenmesini ve saptanmasını içerir.

Toplumu Tanıma-Toplumla İletişim

Planlama aşaması da kendi içinde mantıklı karar verme sürecidir ve birbirine bağlı dört aşamayı içerir:

- 1. Hemşirelik gereksinimleri ile diğer gereksinimlerin ilişkisinin belirlenmesi**
- 2. Hemşirelik gereksinimlerinin önceliklerinin belirlenmesi**
- 3. Hemşirelik amacının belirlenmesi**
- 4. Hemşirelik eyleminin oluşturulması**

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

1. Hemşirelik gereksinimleri ile diğer gereksinimlerin ilişkisinin belirlenmesi:

Birey veya ailenin ekonomik, sosyal, dini, kültürel, sağlık, dinlenme, hemşirelik vb. gibi pek çok gereksinimi vardır.

Bu gereksinimler ile hemşirelik gereksinimlerinin ilişkisi incelenmelidir. **Bireyin veya ailenin gereksinimlerinin hepsi aynı öncelikte yer almaz, biri öbüründen daha önce olabilir.**

Planın yapılması aşamasında **toplum sağlığı hemşiresi bu duruma dikkat etmelidir.**

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

2. Hemşirelik gereksinimlerinin önceliklerinin belirlenmesi:

Birey veya aile için hemşirelik gereksiniminin önceliğinin saptanması için **elde edilen verilerden hemşirelik gereksiniminin ayrıştırılması** ve eldeki mevcut olanaklar ile birleştirilmesi gerekir.

Böylece **bir gereksinim diğerine oranla önemi belirlenir**, belirlenen gereksinimin en iyi şekilde nasıl karşılanacağı ortaya çıkarılmış olur.

Toplumu TanımaToplumla İletişim -

Gereksinimler öncelik sırasına konulurken:

1. Hayati tehlike gösteren sorunlar,
2. Kısa vadeli ve çözümü kolay olan sorunlar,
3. Uzun vadeli ve çözümü zaman gerektiren sorunlar olarak ele alınır.

Bireyin, ailenin ve toplumun **değer yargıları, gelenek ve görenekleri, ekonomik durumu** saptanan hemşirelik sorunun önceliğine etki eder.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Gereksinimler öncelik sırasına konulurken:

Birey, aile ve toplum için **kapsamlı bir şekilde toplanan tüm veriler önceliklerin saptanmasında yardımcı olur.**

Toplumda her bireyin ve ailenin gereksinimi farklı olduğu gibi bunların öncelik sıralaması da farklılık gösterir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

3. Hemşirelik Amacının Belirlenmesi:

Hemşirelik amacı, hemşirelik gereksinimlerine verilecek önceliğe göre saptanır.

Amaç saptanırken “**ne başarılacağı**” yanıtı aranmalıdır.

Amaç belirlenmesinde, toplum sağlığı hemşiresi **birey veya aile birlikte karar vermelidir.**

Hemşirenin sorunu çözerken belirleyeceği amaçta **birey veya ailenin kararlarını göz ardı etmesi sonucu olumsuz yönde etkileyebilir.**

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Genel olarak toplum sağlığı alanında saptanan hemşirelik amaçlarının sağlık hizmetlerinin temel amacı olan ;

- Sağlığın korunması,
- Devam ettirilmesi,
- Geliştirilmesi,
- Hasta olanların tedavisi,
- Tedavi sonucu sakat kalanların **arta kalan güçlerini kullanabilmeleri için rehabilite edilmesine yönelik** belirlenmesi gerekir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

➤ **Belirlenen amaçların temelini,**

Sağlık personeli ne yapabilir den öte
birey veya aile ne yapabilir düşüncesi oluşturmalıdır.

Çünkü;

toplum sağlığı hemşiresinin en önemli amaçlarından biri,

birey veya ailelerin kendi kendilerine karar vererek sorunlarına çözüm getirmektir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Hemşirelik amaçlarının belirlenmesinde;

- Anlaşılabilir,
- Uygulanabilir,
- Ulaşılabilir,
- Sorun ile ilgili,
- Ölçülebilir,
- Belli bir sürede gerçekleştirilebilir olması özelliklerine dikkat edilmesi gerekir.

Sorunun niteliğine göre amaçlar kısa ve uzun vadeli olabilir.
Kısa vadeli amaçlar, uzun vadeli amaçlara ulaşabilmeyi sağlar.

4. Hemşirelik Eyleminin Oluşturulması:

Bu aşamada, belirlenen amaçlara ulaşabilmek için gerekli hemşirelik eylemleri (girişimleri) belirlenir.

Saptanan sorunun karşılanmasındaki amacını belirleyen toplum sağlığı hemşiresi bu **amaca ulaşmak için ne tür girişimler yapması gerektiğine aile veya birey ile birlikte karar vermelidir.**

Hemşire birey veya aileye çeşitli **seçenekler** gösterip en **uygun olanın seçilmesinde** onlara yardımcı olmalıdır.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

4. Hemşirelik Eyleminin Oluşturulması:

Hemşirelik girişimleri; hemşirelik bakımı,
eğitim,
danışmanlık,
rehberlik,
yönlendirme,
destekleme

gibi genel hemşirelik fonksiyonlarını içermelidir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Hemşirelik Eyleminin Oluşturulması:

Planın uygulama aşamasında belirlenmiş amaçlara yönelik geliştirilen hemşirelik girişimleri uygulanır.

Toplum sağlığı hemşiresi hazırladığı planı ev ziyaretleri sırasında birey ve ailelere uygular.

Toplum sağlığı hemşiresi, bireye ve aileye vereceği hemşirelik bakımında, eğitimde ve danışmanlık hizmetlerinde, bireylerin ve ailelerin anlama ve kavrama kapasitelerini, kültür düzeylerini göz önünde bulundurmalıdır.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Kayıtlar ve Önemi:

Toplum sağlığı hemşiresi ev ziyareti sırasında **yapılan hemşirelik girişimlerini** ve aynı zamanda **yapamadığı hemşirelik girişimlerinin de nedenini kaydetmelidir.**

Ayrıca ev ziyaretleri sırasında **planda yer almayan fakat ev ziyareti sırasında ortaya çıkan sorunlara yönelik yapılan hemşirelik girişimleri de kaydedilmelidir.**

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Değerlendirme aşaması, sürecin son aşamasıdır.

Bu aşamada toplum sağlığı hemşiresi planladığı hemşirelik girişimlerinin uygulanması sonucunda belirlediği amaçlarına ulaşp ulaşmadığını değerlendirir.

Yapılan bu değerlendirme sonucunda **ya belirlenen amaçlara ulaşarak sorun çözülür** ve öncelik sırasında göre diğer sorunlara geçilir **ya da belirlenen amaçlara ulaşılamaz** ve sorunun çözülmesi için **yeniden plan** yapılması gerekir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Belirlenen amaçlara ulaşılamamasına şu nedenler yol açabilir:

- Toplanan **verilerin yetersiz** olması,
- Belirlenen **amacın gerçekçi olmaması**,
- Verilen eğitimlerin birey/ ailenin durumuna uygun olmaması vb. gibi.

Böyle bir durumda toplum sağlığı hemşiresinin **yeniden başa dönerek sorunun nereden kaynaklandığını bulması ve planı yeniden hazırlaması** gerekir.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

İstatistikî verileri belirli aralıklarla değerlendirmenin önemi:

Toplum sağlığı hemşiresi tutmuş olduğu istatistikî verileri belirli aralıklarla değerlendirmelidir.

Bu değerlendirmelerde hizmet götürülen bölgelerde yapılan sağlık hizmetlerinde **amaçlanan hedefe varılıp varılmadığı tespit edilir.**

Toplumu Tanıma-Toplumla İletişim

Form Doldurma:

Topluma sunulan sağlık hizmetlerinin tümünün belirlenmiş istatistik formlarına

- Bazen **günlük**
- Bazen **kısa aralıklar ile kaydedilmesi gerekir.**

Kayıtların **zamanında, doğru ve düzgün** tutulmasının sağlık hizmetleri açısından yararı büyüktür.

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Kayıtların zamanında, doğru ve düzgün tutulmasının sağlık hizmetleri açısından yararları:

- Birey, aile ve topluma sunulan sağlık hizmetlerinin kaydedilmesi **daha sonraki hizmetlerde karar vermeyi kolaylaştırdığı gibi** aile ve toplum için **planlanacak hizmetleri de yönlendirir.**
- Kaynağından toplanan veriler toplumda yaşayan **bireylerin özelliklerini kapsadığından sistemli bir kayıt sistemi** elde edilmiş olur.

Toplumu Tanıma-Toplumla İletişim

Kayıtların zamanında, doğru ve düzgün tutulmasının sağlık hizmetleri açısından yararları:

- Kaynağından toplanan bu verilerden hesaplanan sağlık istatistikleri topluma sunulan **sağlık hizmetlerinin etkinliğini ortaya koyması** bakımından önemlidir.
- Sahadan toplanan ve kaydedilen veriler toplumdaki **sağlık sorununu belirlemede** etkili rol oynar.
- **Yapılacak çalışma ve eğitim planları toplanan ve kaydedilen verilere dayanılarak hazırlanmış** olur.

Toplumu Tanıma-Toplumla İletişim

Topluma sunulan sağlık hizmetlerini değerlendirmek için geliştirilen kayıt sistemi bir bütün oluşturmaktadır.

Bu bütün içinde kullanılan formlardan bazıları şunlardır:

- Ev Halkı Tespit Fişi (Form: 001)
- Yıl Ortası Nüfus Tespitleri (Form: 002-003/A)
- Kişisel Sağlık Fişi (Form: 004)
- Gebe-Lohusa izleme Formu (Form: 005)
- Bebek ve Çocuk İzleme Fişi (Form: 006)

Toplum Tanıma-Toplumla İletişim

Önemli Formlar:

- Halk Sağlığı Hemşiresi Aylık Çalışma Bildirisi (Form: 010)
- 0-4 Yaş (0-59 Ay) Aşı Kayıt Fişi (Form: 012/A)
- 5 Yaş ve Üzeri Aşı Kayıt Fişi (Form: 012/B)
- Aşı Sonuçları Çizelgesi (Form: 013)
- Bildirimi Zorunlu Hastalıklar Fişi (Form: 014)
- Haftalık Bulaşıcı Hastalık Bildirme Formu (Form 015)
- Bildirimi Zorunlu Hastalıklar Tespit Fişi (Form: 016)

Toplumu Tanıma-Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

DSÖ, sağlık eğitimi kavramını, kişilere, sağlıklı yaşam için alınması gereken önlemleri benimsetmeye ve uygulamaya inandırmak, kendilerine sunulan sağlık hizmetlerini doğru olarak kullanmaya alıştırmak, sağlık durumlarını ve çevrelerini iyileştirmek amacı ile birey olarak ya da topluca karar aldırma'dır' şeklinde tanımlamıştır.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminin Amaçları:

1. Sağlığın değerini halka anlatmak, inandırmak
2. Halkın sağlık gereksinim ve problemlerine kendi kendine karşılamaya ve çözmeye alıştırmak
3. Sağlık hizmetlerinden yararlanmaları konusunda eğitmek
4. Halkı hastalıklardan, kazalardan ve sağlığa zarar veren etkenlerden korunmaya alıştırmak
5. Halkı sağlıklı yaşamaya alıştırmak

Toplumu Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminin Aşamaları:

- İyi anlamak ve öğrenmek
- İkna etmek, inandırmak
- Yapmak, yaptırmak
- Tekrar ettirmek, alıştırmak

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitimi Etkileyen Özellikler:

- Değişen fizyolojik özellikler (Yaşlandıkça görme, işitme yeteneğinin azalması gibi).
- Öğrenme güdüsü
- Yetişkinde ilgi ve davranışlar
- Toplumsal özellikler (yaş, cins, meslek)

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminde Öğretim İlkeleri:

- Eğitimci, eğitime yaklaşmalı, onu kazanmalı
- İyi ilişkiler kurmalı
- Açık iletişim kurmalı, toplum liderleri ile görüşmeli
- Eğitilenin yaş/zeka düzeyine göre eğitimini planlamalı
- Bireyde güven, inanç uyandırmalı
- Bireye yarar sağlamalı, ilgi uyandırmalı
- Bireyin aktif olarak katılımı sağlamalı

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminde Öğretim İlkeleri:

- Eğitimci, eğitilene güdülemeli
- Uygun eğitim yöntemini seçmeli
- Uygun eğitim araçlarından yararlanmalı
- Eğitilene anlayacağı dil kullanılmalı
- Eğitilene dikkati çekilmeli(Gerekirse soru sorulmalı, ses, konu ara sıra değiştirilmeli)
- Eğitimde açıklamaların azlığı ve aşırı hızla ilerlemek anlamayı engeller.
- Eğitim kişilerin yaşam birikimleri üzerine örneklendirilmeli, katılımları sağlanmalı
- İyi bir öğrenim ortamı hazırlanmalı

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık eğitiminde hemşirenin bireyi etkileyip, ikna edebilmesi için;

- Birey ya da grubun bilgi, tutum ve ön yargılarını önceden saptamalı,
- Gözlem, kayıt ve araştırmalardan yararlanmalı, eğitim öncesi onlarla sohbet edilmeli,
- Bilgi, tutum ve değerlerinin nedenlerini belirlemeli, bilgi vermeli, tekrarlanmalı, sorunlarını kendilerinin ortaya çıkarmasına fırsat vermeli, tartışmalı
- Uzmanlık bilgisini kullanmalı
- Erişkin eğitiminin kural ve uygulamalarını bilmeli

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Toplumda Yetişkinlere Sağlık Eğitimi Yaparken Göz Önüne Alınacak İlkeler:

İlgilendirme: İlk aşama kişiyi konu ile ilgilendirmek

Uygulanabilme: Kişinin söyleneni yapabilmesi için engellerin kaldırılması ve olanakların sağlanması gerekir.

Toplumda herkesi kapsama gereği: Örneğin ailenin tüm bireylerinin çocuk bakımı konusunda bilgilendirilmesi

Eğitimi hizmetle birlikte sunma ilkesi: Hastasını iyileştirmeye çalışan hemşirenin, hastalıktan korunma yollarını da hastasına ve ailesine öğretmesi gibi.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Toplumda Yetişkinlere Sağlık Eğitimi Yaparken Göz Önüne Alınacak İlkeler:

Eğitimin sonucunu kovalama: Sağlam ya da hasta kişilere söylenenleri tekrar ettirerek, uygulamalarının yapılıp yapılmadığı kontrol edilmeli

Eğiticinin niteliği: Eğiticinin halkın tanıdığı inandığı bir kişi olması, halkın istediği hizmeti götürmesi, eğitimin konusuna inanması, halkın kültürünü, sorunlarını, beklentilerini çok iyi bilmesi gerekir.

Yöneticilerin desteğinin sağlanması: Başarı artar.

Toplumu Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Erişkin Eğitiminin Kural ve İlkeleri:

Erişkin;

- Neyi öğrenmek istediğini kendi belirlemek ister.
- Sorunlarına yönelik bir eğitim ister.
- Uygulanabileceği bilgi ve becerilerini öğrenmek ister.
- Öğrenen, kendi yaptığından öğrenir, öğretenin yaptığından değil
- Kendini güvenli hissettiği ortamda iyi öğrenir.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminde Yararlanılacak Yöntemler

- Göstererek ve yaptırarak öğretim: (Yap-göster- Yaptır-tekrarlat-alıştır) Örneğin, bebeğin altının bağlanması.
- Fikir Alışverişi
- Grup Tartışmaları
- Atasözleri, dans ve şarkıları hikaye anlatma, kuklalar
- Taklit
- Okutma ve yazdırma
- Görev ve sorumluluk verme

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminde Yararlanılan Eğitim Araç ve Gereçler:

Görsel Araçlar: Tahta, afişler, resimler, broşürler, gazete

İşitsel Araçlar: Radyo vb.

Görsel İşitsel Araçlar: Slayt, tepegöz, tv.

2017-2018 İGÜ SBYO HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MEZUNLARI

Vecihe Gamze Sezgin : El Hijyeni Tuğçe Güneş : Beslenme ,Gamze Talipoğlu : Diş Sağlığı ve Temizliği

Küçükçekmece , Remzi Yurtsever İlköğretim Okulu' nun Konferans Salonunda okulun tüm 4. Sınıflarına 'Temel Hijyen Eğitimi' verilmiştir (Öğrenci sayısı120).

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminde Yararlanılacak Görsel-işitsel Araçların Doğru Seçimi ve Kullanımına İlişkin İlkeler:

- Seçilen araç konuya ve amaçlarına uygun olmalı
- Araçlar doğru fikirleri yansıtmalı
- Araç, öğrenenin özelliklerine uygun olmalı
- Aracın teknik kalitesi (renk, ses) iyi, güvenilir olmalı
- Aracın kullanımı, zamandan tasarruf sağlamalıdır

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminde Yararlanılacak Görsel-işitsel Araçların Doğru Seçimi ve Kullanımına İlişkin İlkeler:

- Seçilen araç öğrenenin anlamasına engel olacak anlam, yabancı dil ve semboller içermemelidir.
- Araçtan tartışmayı başlatmak ve sorun çözmek için yararlanılmalı
- Seçilen araç, öğretim yöntemleri ile birlikte kullanılmalı
- Araçtan yararlanılırken, görsel aracı herkesin gördüğünden emin olunmalı

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminin Planlanması

- ✓ Eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi
- ✓ Amaçların ve hedef gruplarının belirlenmesi
- ✓ Planın hazırlanışı
- ✓ Planın programlaştırılması
- ✓ Eğitim uygulamalarının başlatılması
- ✓ Değerlendirme

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminin Planlanması

✓ Eğitim gereksinimi saptanmış olan bireylere **hedef grup** denir.

Amaç hedef gruba kazandırılacak **bilgi ,beceri ve davranışlardır.**

Hazırlanan amaçlar bu nedenle **gözlenebilir, ölçülebilir, açık, anlaşılır, yazılı olmalı, ulaşılabilir ve öğrenenin düzeyinde** hazırlanmalıdır.

Toplum Tanıma – Toplumla

Sağlık Eğitiminin Planlanması

✓ Eğitim planının hazırlanması ve programlaştırılması sırasında

Halk Sağlığı Hemşiresi eğitiminin

- kiminle (eğitimci),
- nerede (yer),
- neyin anlatılacağı (konu),
- ne zaman (süre),

- niçin (amaç),
- nasıl (yöntem),
- ne ile (araç-gereç),
- kimlere (hedef grup),
- kimlerle (personel) gerçekleştirileceğine karar verir.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminin Planlanması

- ✓ Eğitim uygulamalarını başlatır.
- ✓ Toplumda bireylere istendik bilgi, tutum ve davranışların gelişmesi eğitimin etkinliğini gösterir.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Sağlık Eğitiminin Planlanması

Hazırlıksız Sağlık Eğitimi (Spontan)

DUR-BAK-DİNLE

Öğrenim gereksinimlerini **belirle**

Gereksinimlerini **benimse**

Hazırlık yap, yardım et

İletişimin Tanımı

Kişilerarası iletişim, en az iki insanın karşılıklı olarak bilgi, duygu, düşünce ve yaşantılarını belirli yollarla paylaştıkları psiko-sosyal bir süreçtir.

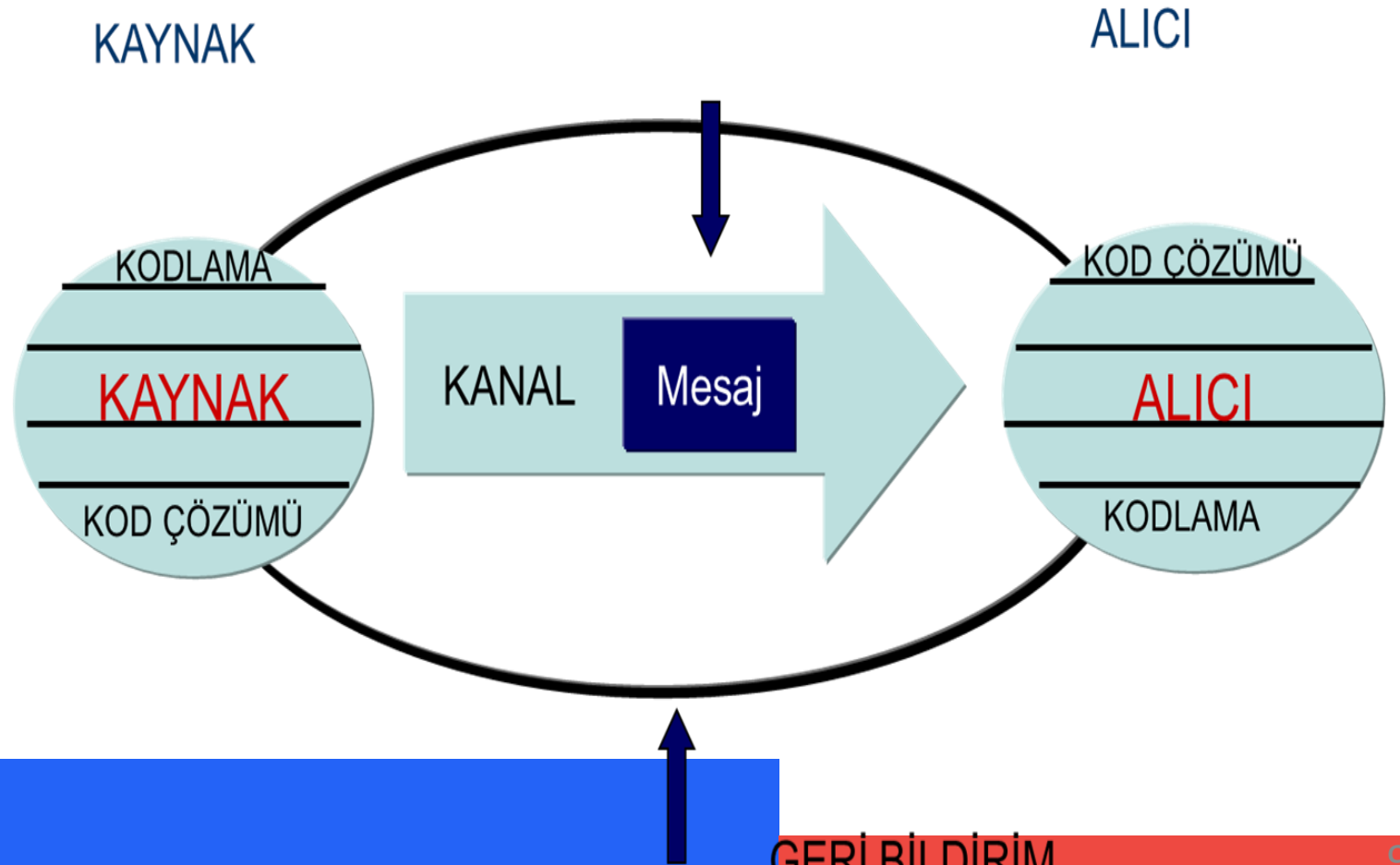
Bir başka değişle en basit anlamı ile;

İletişim, insanların kişilerarası duygu ve düşünce alışverişine dayanan kültürel bir süreçtir.

İletişimin Öğeleri ve Süreçleri

İletişimin Öğeleri:

- 1- Kaynak (verici, gönderici)
- 2- Hedef (alıcı),
- 3- Mesaj (ileti),
- 4- Kanal.

İletişimin Ögeleri:

1- **Kaynak** (verici, gönderici)

2- **Hedef** (alıcı)

3- **Mesaj** (ileti)

4- **Kanal**

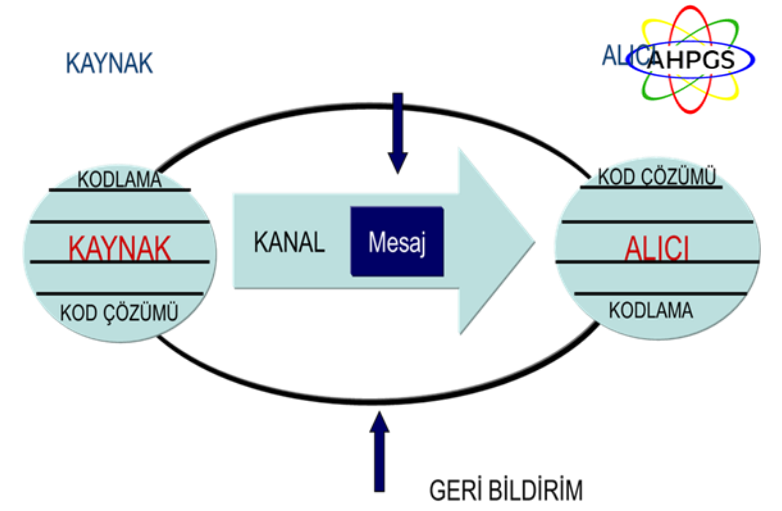

BEN

SEN, SİZ

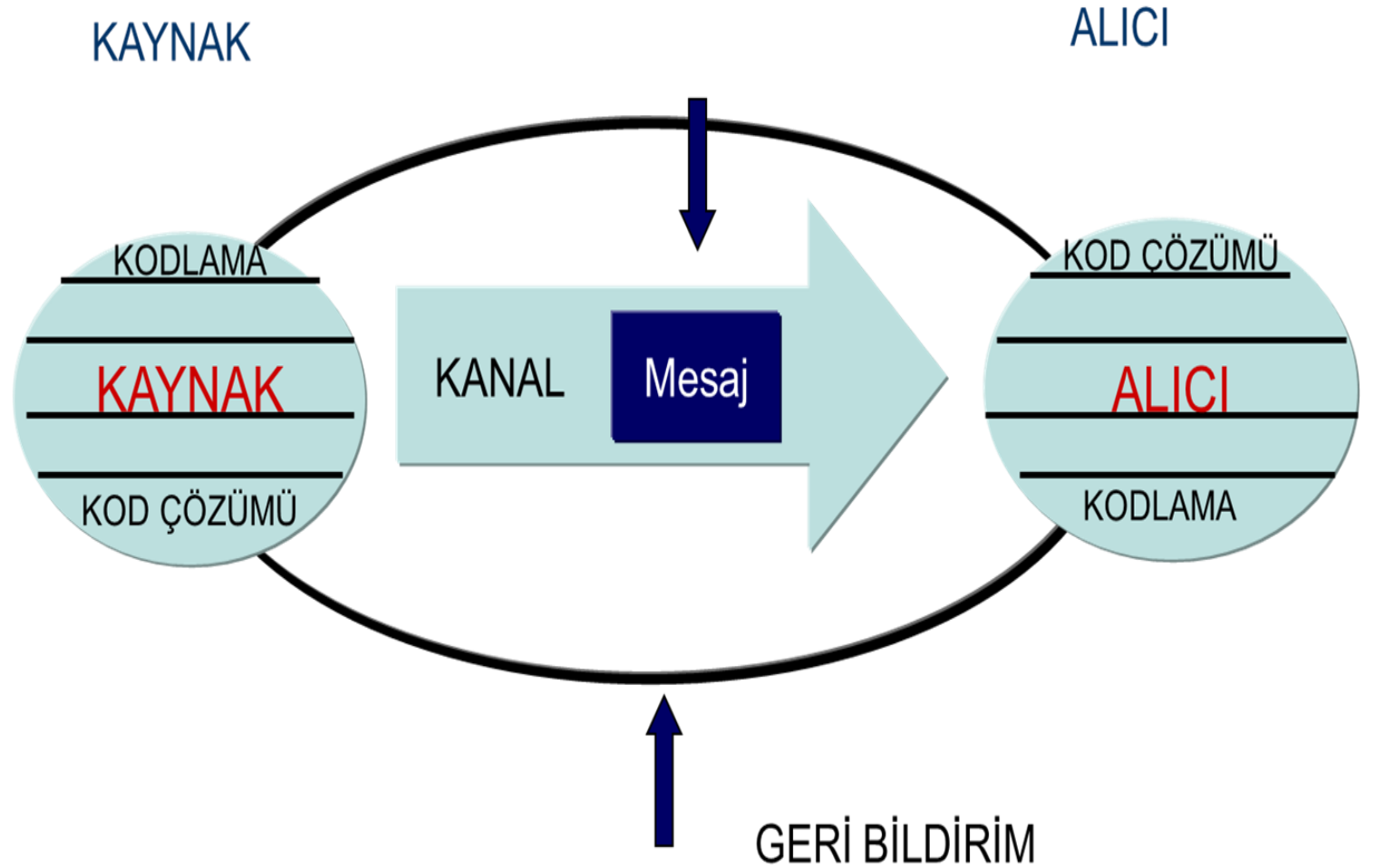
İLETİLEN BİLGİ, DUYGU, DÜŞÜNCE

SÖZ, YAZI, RESİM, ŞEKİL, BEDEN HAREKETİ

İletişimin Süreçleri:

- 1- Kodlama,
- 2- Kod Açma ve Yorumlama,
- 3- Geri Bildirim,
- 4- Ortam-Gürültü.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Halk Sağlığı Hemşiresi ve İletişim Becerileri

Hemşireler, gerek aile sağlığı merkezlerinde, gerek ev ziyaretlerinde mümkünse

- ✓ bireylerle tek ve gizlilik içinde konuşmalı,
- ✓ güven vermeli,
- ✓ bireyin konuşmasına fırsat vererek onu dinlemelidir.

Bu nedenle etkili konuşma ve dinleme becerisine sahip olmalı iletişim engellerini tanımalıdır.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Etkili Konuşma Becerileri İle İlgili Öneriler:

- ✓ Kibirli olmayın
- ✓ İlgili olun
- ✓ Dinleyenlerle ortak özelliğiniz varsa, vurgulayın
- ✓ Açık kalpli olun
- ✓ Gerektiğinde gülmece türlerinden yararlanın
- ✓ Toplum için önemli, saygı duyulan kişilerden örnek verin
- ✓ Söylediklerinizle el, kol hareketleriniz uyumlu olsun

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Etkili Konuşma Becerileri ile İlgili Öneriler:

- ✓ Konu hakkında yeterince bilgiye sahip olun
- ✓ Dinleyicilerinizle aynı fikirleri paylaşıyorsanız bu durumu vurgulayın
- ✓ Dikkatinizi konu üzerinde yoğunlaştırın
- ✓ Dinlemeye hazırlıklı olun
- ✓ Konuşanı anlamak için çaba gösterin
- ✓ Ana fikirleri kavramaya çalışın
- ✓ Not alın

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

İletişimde Engeller:

- ✓ Karşınızdaki sizi dinlemez
- ✓ Karşınızdaki sizi dinler, anlamaz, çekindiği için de soru soramaz
- ✓ Karşınızdaki sizi dinler, mesajı anlar, ancak inanmaz
- ✓ Karşınızdaki sizi dinler, mesajı anlar, ancak yanlış uygular.
- ✓ Karşınızdaki sizi dinler, anlar, doğru uygular, ancak umduğunu bulamayınca vazgeçer.

Toplumu Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Hemşire, iletişiminde;

- Neyi ,niçin, nasıl ileteceğine karar vermeli
- Bireyin ilgisini uyandırmalı
- Bireyin anlayabileceği dilde, onun entelektüel, emosyonel ve ilgi alanına yönelik konuşmalı
- İletişim için uygun alan seçilmeli
- Her iletişimde geribildirim almalı

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Danışmanlık:

Danışmanlığın amacı,

- bireylerin daha fazla sorumluluk almaları,
- kendilerini daha güvenli hissetmeleri,
- duyguları ile ya da başkaları ile ilişkilerde daha yapıcı olmaları,
- becerilerini yaratıcılığa dönüştürmeleri açısından uyarılmasıdır.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Danışmanlık:

Danışmanlık yolu ile kişi kendi problemlerini düşünmek, nedenlerini bulmak, problemlerin çözüm yollarına yönelik kararlar almak üzere cesaretlendirilir.

Danışmanlık zorlamak, öneri vermek değil, seçim demektir.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Halk Sağlığı Hemşirelik Uygulamalarında Danışmanlık Hizmetlerinin Önemi:

Halk Sağlığı Hemşiresinin danışmanlık işlevleri;

- yönetim,
- denetim,
- koordinatörlük,
- hizmet planlama,
- hizmet içi eğitim,
- araştırma faaliyetleri,
- gerek çalışanların gerekse bakım alanların haklarının savunulması gibi sürekli ya da zaman zaman **farklı rollerde ortaya çıkar.**

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Danışmanlık için ilk iletişim genellikle* ev ziyareti ya da ASM olabilir.

- Hemşire bireyin sağlık durumu ile ilgili duygularını anlamaya çalışır.
- Bireyin aile sağlığına yönelik motivasyonunu güçlendirir, verilecek sağlık bakımını engelleyen durumların önüne geçer, ailenin sorumluluk duygusunu geliştirir.
- Ailede sağlık konusunda idealler uyandırma, ailenin sağlık bilgisini arttırma gibi temel gelişimlerin oluşturulmasında çaba gösterir.

**** AÇS AP, Okul, İş Yeri, Ceza ve Tutukevi***

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Aktif Dinleme İçin Öneriler (Aktif olarak nasıl dinleyebilirsiniz?)

-Kişiyi özel, rahat bir yerde karşılayın.

-Onu olduğu gibi kabul edin.

- Ona bir insan olarak davranın.

-Onun söylediklerini, nasıl söylediğini dinleyin, ses tonuna, seçtiği kelimelere, yüz ifadesine ve mimiklerine dikkat edin.

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Aktif Dinleme İçin Öneriler (Aktif olarak nasıl dinleyebilirsiniz?)

- O, konuşurken kendinizi onun yerine koyun.
- Zaman zaman sessiz kalın.
- Ona düşünmesi, sorular sorması, konuşması için fırsat verin.
- Onun hızına uyun.
- Ne söyleyeceğini düşünmek yerine, onu dikkatle dinleyin.
- Onun sizi, sizin onu anlayıp anlamadığını bilin.
- Rahat oturun, rahatsız edici hareketlerden kaçının.

Toplumu Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Etkili Biçimde Soru Sormak:

- İlgi, dostluk gösteren bir ses tonunuz olsun.
- Her defasında tek bir soru sorun, yanıtı için bekleyin.
- Kişiyeye sağlık gereksiniminin anlatmasına izin verecek sorular yöneltin.
- «Evet» ya da «hayır» ifadeleri ile yanıtlanamayacak sorular sorun.
- «Peki sonra», «ve», «hı» kelimelerini kullanın. Bu kelimeler onların konuşmayı sürdürmelerine yardım eder.
- »Niçin» kelimesi ile sorular sormaktan kaçının.
- Kişinin anlayamadığını düşünüyorsanız, aynı soruyu farklı bir yapıda tekrar sorun

Toplum Tanıma – Toplumla İletişim ve Sağlık Eğitimi

Halk Sağlığı Hemşiresi Kişinin Danışmanlık Hizmetinden En İyi Şekilde Yararlanabilmesini Nasıl Sağlayabilir?

- Danışmanlık alacak kişi selamlayarak, kendisini adı ile tanıtmalı, dostça bir ortam yaratarak, bu iletişimde gizliliğin esas olacağını belirtmeli
- Kişiye önem verdiğini göstermeli, bu amaçla kendini onun yerine koymalı
- Güven ortamı oluşturduğu takdirde, kişi her zaman hemşireden yardım isteyecektir.
- Verilecek bilgileri öncelik sırasına koymalı, bilgileri az ve öz anlatımla vermeli, önemli bilgi ve kurallar tekrarlatılmalı
- Kişinin kendi kararlarını vermesi sağlanmalı**

Haftanın Özeti

Sağlık Hizmetlerinde Öncelik Belirlemenin Farklı Düzeyleri Bulunmaktadır :

1. Düzey: Tüm ülke dikkate alınmaktadır.

2. Düzey: Sağlık bakım bütçesinden farklı coğrafik bölgelere ve hizmet alanlarına ayrılacak kaynaklarla ilgili tercih kararlarını içeren kararlar yer almaktadır.

3. Düzey: Kaynakların hizmet alanları içindeki tedavi şekillerine göre tahsis edilmesi ile ilgili olarak alınan kararlar bulunmaktadır.

4. Düzey: Her bir hasta için, özellikle yeni ve pahalı yöntemler söz konusu olduğunda, bir tedavinin sağlanıp sağlanmayacağı ve sağlanacaksa ne kadar süre içinde verileceği hakkındaki önceliklerin belirlenmesi gerekir.

Haftanın Özeti

Türkiye’de Sağlık Hizmetlerinde Makro Düzeyde Karar Verme ve Politika Geliştirme Sürecinde Rol Alanlar;

- ✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)
- ✓ Sağlık, Aile Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üye milletvekilleri,
- ✓ Sağlık Bakanlığı,
- ✓ Devlet Planlama Teşkilatı (DPT),
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- ✓ Maliye Bakanlığı

başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarındaki sağlık politikası ve sağlık hizmetleri ile ilgili bürokratlar ve üst düzey yöneticileri ile

- ✓ Sağlıkla ilgili sivil toplum örgütleri yöneticileri

Haftanın Özeti

Sağlık Personelinin Toplumu Tanıma Kriterleri:

1. Toplumun **genel yapısı**,
2. **Nüfus özellikleri** ve sorunları,
3. Toplumun **sosyo-kültürel yapısı**,
4. Toplumun mevcut **hizmetleri kullanımı**,
5. Toplumun **sağlık durumu** ve mevcut **risk faktörleri**,
6. Toplumun **sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranış biçimleri**.

Haftanın Özeti

Toplumun büyüklük ve yapısını etkileyen faktörler:

- Doğumlar,
- Ölümler,
- İç ve dış göçler,
- Evlenmeler ve boşanmalardır.

- Doğumlar ve ölümler; nüfus sayısını,
- İç ve dış göçler; hem nüfus sayısını hem de nüfus yapısını,
- Evlilik ve boşanmalar; nüfusun medeni durumunu, doğumların azalması ya da artması olaylarını etkiler.

Haftanın Özeti

2.2.Toplumun Nüfus Sorunları: Nüfus artışı birçok problemi de beraberinde getirmektedir.

1. **İşsizlik** artar.
2. **Kalkınma hızı** düşer.
3. Kişi başına düşen **milli gelir** azalır.
4. **Tüketim** artar, **tasarruf** azalır.
5. İç ve dış **göç** artar.
6. İnsanların **temel ihtiyaçlarının** karşılanması zorlaşır.
7. **Çevre** kirlenmesi artar.
8. **Belediye hizmetleri** zorlaşır.
9. **Çarpık kentleşme** görülür.

Haftanın Özeti

DSÖ, sağlık eğitimi kavramını, kişilere, sağlıklı yaşam için alınması gereken önlemleri benimsetmeye ve uygulatmaya inandırmak, kendilerine sunulan sağlık hizmetlerini doğru olarak kullanmaya alıştırmak, sağlık durumlarını ve çevrelerini iyileştirmek amacı ile birey olarak ya da topluca karar aldırma'dır' şeklinde tanımlamıştır.

Haftanın Özeti

Erişkin Eğitiminin Kural ve İlkeleri:

Erişkin;

- Neyi öğrenmek istediğini kendi belirlemek ister.
- Sorunlarına yönelik bir eğitim ister.
- Uygulanabileceği bilgi ve becerilerini öğrenmek ister.
- Öğrenen, kendi yaptığından öğrenir, öğretenin yaptığından değil
- Kendini güvenli hissettiği ortamda iyi öğrenir.

Haftanın Özeti

Kişilerarası iletişim, en az iki insanın karşılıklı olarak bilgi, duygu, düşünce ve yaşantılarını belirli yollarla paylaştıkları psiko-sosyal bir süreçtir.

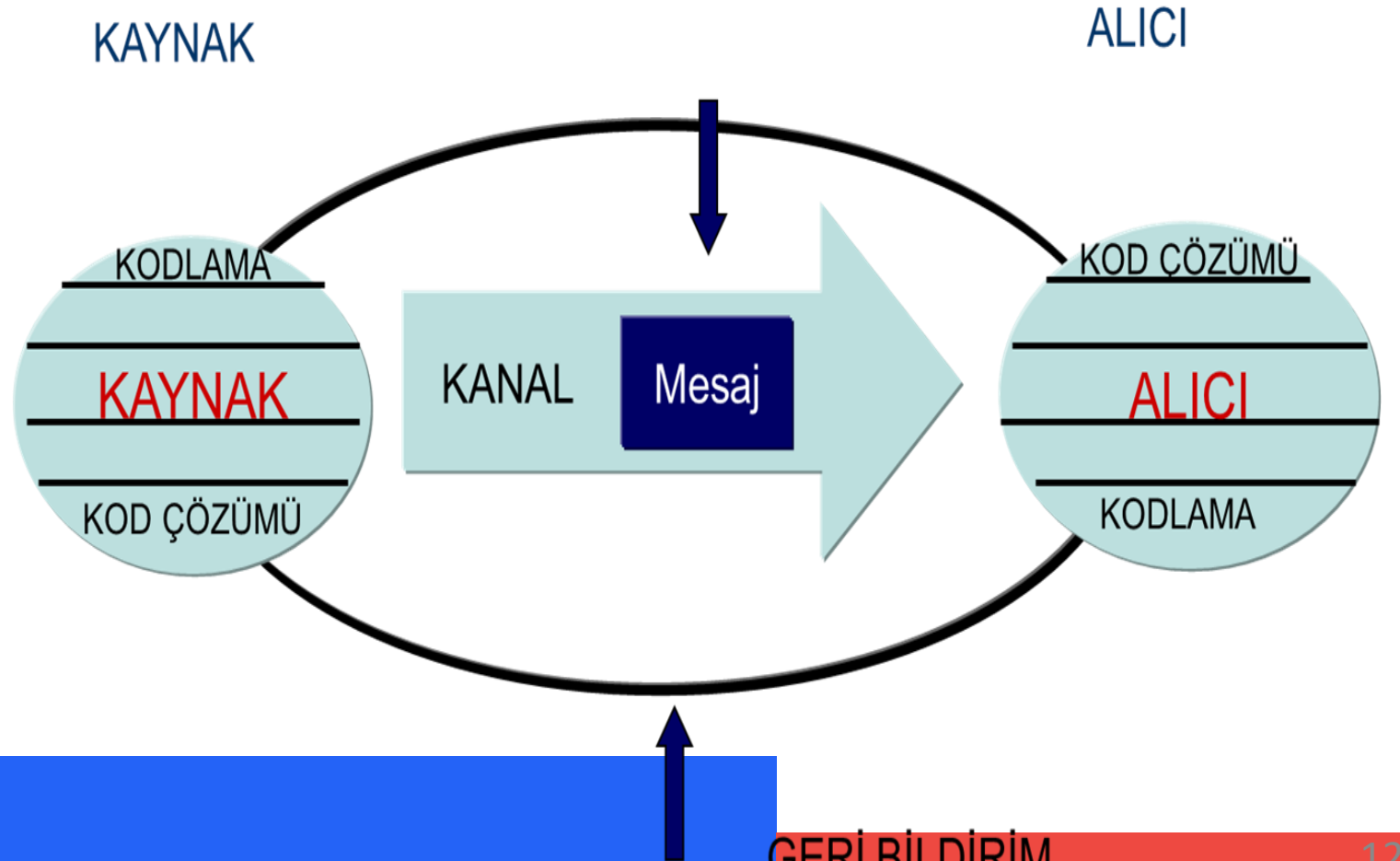
Bir başka değişle en basit anlamı ile;

İletişim, insanların kişilerarası duygu ve düşünce alışverişine dayanan kültürel bir süreçtir.

Haftanın Özeti

İletişimin Öğeleri:

- 1- Kaynak (verici, gönderici)
- 2- Hedef (alıcı),
- 3- Mesaj (ileti),
- 4- Kanal.

Haftanın Özeti

Hemşire, iletişimde;

- Neyi ,niçin, nasıl ileteceğine karar vermeli
- Bireyin ilgisini uyandırmalı
- Bireyin anlayabileceği dilde, onun entelektüel, emosyonel ve ilgi alanına yönelik konuşmalı
- İletişim için uygun alan seçilmeli
- Her iletişimde geribildirim almalı

Haftanın Özeti

Danışmanlık:

Danışmanlık yolu ile kişi kendi problemlerini düşünmek, nedenlerini bulmak, problemlerin çözüm yollarına yönelik kararlar almak üzere cesaretlendirilir.

Danışmanlık zorlamak, öneri vermek değil, seçim demektir.

Haftanın Özeti

Danışmanlık:

Danışmanlık yolu ile kişi kendi problemlerini düşünmek, nedenlerini bulmak, problemlerin çözüm yollarına yönelik kararlar almak üzere cesaretlendirilir.

Danışmanlık zorlamak, öneri vermek değil, seçim demektir.

Haftanın Özeti

Halk Sağlığı Hemşirelik Uygulamalarında Danışmanlık Hizmetlerinin Önemi:

Halk Sağlığı Hemşiresinin danışmanlık işlevleri;

- yönetim,
- denetim,
- koordinatörlük,
- hizmet planlama,
- hizmet içi eğitim,
- araştırma faaliyetleri,
- gerek çalışanların gerekse bakım alanların haklarının savunulması

gibi sürekli ya da zaman zaman farklı rollerde ortaya çıkar.

Soru ve Öneriler

- Soru:** 1. Kayıtların zamanında, doğru ve düzgün tutulmasının sağlık hizmetleri açısından yararları nelerdir?
2. Halk Sağlığı Hemşiresi kişinin danışmanlık hizmetinden en iyi şekilde yararlanabilmesini nasıl sağlayabilir?

Öneri: Sağlık Bakanlığı Sağlıkının teşkilat şemasını inceleyiniz.

Önerilen Haftalık Çalışmalar

1. Konu ile ilgili bir makale inceleyiniz.

Kaynaklar:

- Bayık A. (1998) Toplum Sağlığını Koruma ve Geliştirmede Halk Sağlığı Hemşiresinin Temel İşlevleri, Halk Sağlığı Hemşireliği El Kitabı (Erefe İ. Ed.). Vehbi Koç Vakfı Yayınları, İstanbul, s: 12-19.
 - Kılıç D. (2015) Toplum Tanıma, Halk Sağlığı Hemşireliği (Erci B Ed.), Göktuğ Basın Yayın ve Dağıtım, Amasya, s: 95-101.
 - Tuncel N., Şanlı T., Perk M. (1993). Halk Sağlığı Hemşireliği, A Ü., Açık Öğretim Fakültesi Yayın No:266, Etam A.Ş., Eskişehir.
 - Soydan M. (1993). Kırsal Kalkınma Modeli, Sosyal Boyutlu Hastalıklarda Sosyal Çalışmalar, Örnek: Lepra.
 - Toplum Sağlığına Giriş, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2013. <http://www.megep.meb.gov.tr>
- 28.01.2016
- <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/84681>

Bir Sonraki Ders Hakkında

Aile Sağlığı Hemşireliği ve Ev Ziyaretleri Süreci

*İnsanlara Gidin Aralarında Yaşayın Onları Sevin Onlardan Öğrenin
Onların Bildikleriyle Başlayın İşinize
Ve Sahip Oldukları Üstüne Kurun Çalışmalarınızı
İşinizi Bitirip
Görevlerinizi Tamamladığınızda Eğer İnsanlar
'Biz Onu Kendimiz Yaptık' Diyorlarsa
Siz İyi Bir Öğretmensiniz...*

Eski Bir Çin Şiiri

Katılımınız için

Teşekkür ederiz.

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik için

İstanbul Gelişim Üniversitesi

